

Field : Music

Type : Research Article

Received: 16.07.2019 - *Accepted*: 06.11.2019

Sivas İmranlılı Ozan İsa Koç Türkülerinin Derlenmesi¹

Uğur KAYAPINAR*, **Özlem ÖZALTUNOĞLU****

*TC Milli Eğitim Bakanlığı, Sivas İmranlı Halk Eğitim Merkezi, Sivas, TÜRKİYE

**Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü,

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Sivas, TÜRKİYE

Email: ugurkayapinar_gop@hotmail.com, ozozaltun@gmail.com

Öz

Bu araştırmada; Sivas ili İmranlı ilçesinde ozanlık geleneğinin yaşayan temsilcilerinden Ozan İsa Koç'un sekiz türküsü derlenmiştir. Asıl adı İshak Koç olan ozanımız *Ozan İsa Koç* mahlasını Nida Tüfekçi'den almıştır. Türkülerinde aşkı, gurbeti, ayrılığı anlatan Ozan İsa Koç, babaanesi Şeyh Elif Koç ve babası Ahmet Koç'tan devraldığı müzikal zenginliklerle ulusal ve uluslararası yarışma ve etkinliklerde Sivas'ı ve ülkemizi başarıyla temsil etmektedir. Ozan İsa Koç'un hayatının, şiirlerinin, türkülerinin literatüre ve Türk Halk müziği repertuarına kazandırılmasının amaçlandığı bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; (a) derlenmiş olan türkülerin yarısında Ozan İsa Koç'un mahlası bulunmaktadır, (b) türkülerin 7'li, 8'li, 11'li, 14'lü ve serbest hece ölçülerinde yazıldığı görülmektedir, (c) türkülerde hüseyini ve ağırlıklı olarak uşşak makamı dizisi kullanılmıştır, (d) Ozan İsa Koç'un 10/8'lik ve 7/8'lik usullere nazaran 4/4'lük usule daha fazla yer verdiği söylenebilir. İçinde yaşadığımız teknoloji çağının bizlere sunduğu imkânlar göz önüne alındığında, ozanlar şehri Sivas'ta ve İmranlı'da türkü derlemesine yönelik çalışmaların sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. TRT repertuarında sadece yedi adet İmranlı türküsünün kayıtlı olmasından hareketle yapılmış olan bu araştırma farklı ozanlarla yinelenmeli, halkın içinde yaşamaya devam eden türkülerimiz Türk Halk müziği repertuarına kazandırılmalıdır.

Anahtar kelimeler: İsa Koç, Sivas İmranlı türküleri, ozan, derleme.

¹ Bu çalışma "Sivas İmranlılı Ozan İsa Koç'un Türkülerinin Derlenmesi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Compilation The Folk Songs of Ozan İsa Koç from Sivas İmranlı

Abstract

In this research; eight folk songs of Minstrel İsa Koç were compiled who is one of the living representatives of the minstrel tradition in Sivas, İmranlı. Minstrel whose real name is İshak Koç got his psuedonym “Ozan İsa Koç” from Nida Tüfekçi. Minstrel İsa Koç; who tells about love, homesickness and seperation in his folk songs, with the heredity of his grandmother Şeyh Elif Koç’s and his father Ahmet Koç’s musical wealth, successfully represents our country in national and international competitions and events. According to the results obtained from this study where intended to add Ozan İsa Koç’s life, poems, folk songs in literature and Turkish folk music repertoire; (a) in the half of the folk songs were used the psuedonym of Ozan İsa Koç, (b) syllabic meters in 7, 8, 11, 14 and free style use in folk songs, (c) hüseyini and uşşak maqams use in folk songs, (d) 10/8, 7/8 and 4/4 music meters use in folk songs. Opportunities that the age of technology in which we live offers us considering, the number of folk song compilation studies is inadequate in Sivas İmranlı. There are only seven folk songs in TRT music archive form Sivas İmranlı and because of that this kind of researches should be repeated by other minstrels in Sivas İmranlı for adding new folk songs to Turkish folk music repertoire.

Keywords: İsa Koç, Sivas İmranlı folk songs, minstrel, compilation.

Giriş

Kültür toplumun en büyük yapı taşıdır; bir toplumun ayakta durması ve geleceğe sağlam adımlarla ilerleyebilmesi için gerekli olan en önemli iskelet yapıyı oluşturur. Kültürü anlama çabasının esasen kendi benliğimizi anlama çabası olduğunu belirten Arslan ve Köktürk'e (1999: 14) göre; kültürlerin toplumlara has oluşunun kabulü ve yapılan çalışmalarla belirlenen değişik kültürlerin varlığı, toplumsal realiteye yaklaşımları etkilemiş ve çeşitli problemlerin, ancak toplumların kendi kültürlerini daha iyi tanımaları suretiyle çözülebileceği kanaati yaygınlaşmaya başlamıştır. Güneş'in (2018: 150) deyimiyile; halkın kendine has hayat anlayışına, dünya görüşüne, örf ve adetlerine, gelenek ve göreneklerine, yaşayış tarzına ahlâki ve din değerlerinin hepsine birden halk kültürü denir. "Her ulusun kendi halkının genel folklor kuralları içinde oluşan bir sanatı vardır. Örf, adet ve gelenekler içinde doğan bu halk sanatı, ezgi ve ritimden oluşmuşsa 'halk müziği', söz ve şiirden oluşmuşsa 'halk edebiyatı', eğer bir takım ritmik hareketlerden oluşmuşsa 'halk oyunları' adı altında kültür varlığını gösterir" (Hoşsu, 1997).

"Dilimizin şivesinden doğan Türk ezgisinin en yaygın ve diri parçası 'türkü'dür" (Gazimihal, 1961: 258). Akdoğu'nun (2003) tanımıyla türkü; daha çok hece vezni, az da olsa aruz vezni ile yazılmış Geleneksel Türk Halk Edebiyatı'na ait sözlerin, genel olarak basit, kolayca anlaşılabilir ve küçük soluklu ezgilendirilmesi sonucu oluşur. Bu ezgilerin de en önemli özelliği, genel olarak bezekli oluşlarının yanında, yoğun sekileme içermesidir. Köprülü'nün (1976: 246) deyimiyile; Türklere mahsus bir beste ile söylenen halk şarkısı anlamına gelen türkü, 'varsığı, türkmani' gibi eski yıllardan, yani milli kültürden doğmakla beraber, yabancı kültürlerle karşılaşılacak yörelerde toplumun kendi duygularını saz ve sözle ifade ettiği şiirin nağmeli adıdır.

Ölümü, gurbeti, aşkı, özlemi, düğünü, cenazeyi, vatan sevgisini, sevinci ve daha nicesini konu edinen türkülerimiz, ozanlarımızın elinde kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. "Bugünkü âşıkların ilk temsilcileri ozanlar olup Hun Türklerinde 16. yüzyılın başına kadar bu adla anılmışlardır. Onlar, kopuz eşliğinde şiir söyleyen kişi olarak tanımlanmaktadır" (Azar, 2007). Ülkemizde ozanlık kavramı, Âşık, halk ozanı, halk şairi, halk aşığı gibi isimlerle adlandırılacak da bunların hizmet ettikleri ve sürdürdükleri kültür tamamıyla aynıdır. "Türk Halk Musikisinin iki büyük kaynaktan beslendiği görülür. 1- Âşıklar, 2- Türkü yakıcılar. Bu iki gurup halk sanatçıları, çeşitli eski ezgilerden, akıllarında kalanları, bilmeyerek, bir başka söz altında birleştirmek suretiyle yeni türkülerin meydana gelmesine sebep olurlar" (Tüfekçi, 1984). Kaya'ya (1998) göre; Sivas, ülkemizin ozanlık geleneğinin geçmişi ve geleceği noktasında en önemli temsilcilerinden biridir. İlk örneklerini 16.yy'da görebildiğimiz Sivas ilinde yetişmiş âşık sayısı net olmamakla birlikte "dört yüz elli" civarı olduğu tahmin edilmektedir. Sivas ilinde bulunan "bin iki yüz seksen beş" köyde her yıl birkaç âşığın çıktığı görülmektedir. Sivas'ta bu kadar çok âşığın yetişme sebebi, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış bu şehrin içinde barındırdığı sosyokültürel birikim olarak açıklanabilir.

Türk halk müziği, bulunduğu toplumun öz benliğini yansıtan avaz, şive, dil, üslup, tarz bakımından farklılıklar göstermektedir ve bu sıra dışı nüansları nota eğitimiyle aktarmak pek mümkün değildir. Bu sebeple günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş bu

geleneğin sürdürülmesi noktasında daha etkin çalışmalar yapılması elzemdir. Daştan'ın (2018: 306) deyimiyle; halk bilimi ile ilgili tüm çalışmalarda olduğu gibi halk müziği de incelenirken yapılacak derleme çalışması önemlidir. Türk halk müziği ile ilgili derleme çalışmalarında Osmanlı Devleti'nde kurulan ilk resmi musiki mektebi olan Darü'l-elhan'ın özel bir yeri olduğunu belirten Daştan (2018), 17. ve 18. yüzyıllarda Ali Ufki Bey ve Kantemiroğlu'nun nota yazıları sayesinde müzikal eserlerin kâğıda dökülmesiyle başlayan ve 20. yüzyıla kadar bazı yerli ve yabancı müzikolog ve Türkologların kişisel derlemeleri ile devam eden çalışmaların, türkü derlemelerinin ilk örnekleri olarak kabul edildiğini söylemektedir. İlerleyen açıklamalarda günümüzde yapılmış derleme çalışmalarından örnekler sunulmuştur.

Avşar'ın (2010), *Tokatlı Âşık Selmâni'nin Âşıklık Geleneğindeki Yeri* adlı çalışmasında, 20.yy Türk halk şiirine katkıda bulunmak amacıyla, Selmâni'nin Tokat âşıklık geleneğini yansıtan şiirleri bir araya getirilmiştir. Selmâni'nin hayatı, fikirleri, sanatçı kişiliği, şiirlerinin biçimsel özellikleri ve şiirlerindeki içeriğe değinilmiştir.

Terzioğlu (2015), *Ağrı Yöresinde Kayıt Altına Alınmamış Türkülerin Derlenerek Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi* isimli çalışmasında, Ağrı yöresine ait türkülerin gelecek nesillere aktarılması ve yöreye ait kayıt altına alınmamış türkülerin derlenmesi amaçlamıştır. Araştırmada Ağrı yöresine ait 12 türkü notaya alınmış, makamsal analizleri yapılmıştır. Çalışmada yöre kültürü incelenmiş, ilin nüfusu, ilçe sayısı, coğrafi özellikleri, iklimi ve araştırmanın kaynak kişileri hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca derlenen bu türkülerin müzik öğretmenliği müfredatında ve eğitim müziğinde kullanılması önerilmiştir.

Bulut'un (2009), *Zara Yöresi Müziğinin Etnografisi* adlı araştırmasında, Zara'nın Tepeköy, Akören, Dipsizgöl, Alışır, Karlılar, Cimilti (Akdede), İbikaşı (Şenyayla), Zoğallı, Yeşildere, Beceklı, Çevirmehan, Kuru Köprü ve Belentarla köylerinden 18 türkü notaya alınmıştır. Derlenen türkülerin değerlendirilmesi sonucunda ise Zara halkının aşk, doğa, hasret, toplumsal ve politik sorunlar üzerine türküler yaktıkları belirtilmiştir.

Sivaslı Âşık Eseri'nin türkülerinin derlendiği Yılmaz'ın (2013) çalışmasında, Eseri'nin âşıklık geleneğindeki yeri ve edebi yönden yazdığı eserler incelemiştir. Ayrıca Âşık Eseri'nin şiir ve türkülerindeki bazı kavram ve kelimelerin yer aldığı yöresel ağız sözlüğü oluşturulmuştur.

Aydın'ın (2018), *Sivaslı Ozan Hasan Erdoğan'ın Ozanlık Geleneğindeki Önemi ve 13 Eserinin Derlenmesi* adlı çalışmasında folklor ve folklorun yayınlanan ilk birkaç kaynağı incelenmiştir. Türk halk müziğinde amatör ve profesyonel derleme hakkında araştırmalar yapılmıştır. Ozan Hasan Erdoğan'ın etkilendiği usta sanatçılar araştırılmış, kullandığı bağlamanın özellikleri incelenmiştir.

Ateş (2008), *TRT Repertuarındaki Şarkışla Yöresine Ait Türkülerin İncelenmesi* adlı çalışmasında TRT repertuarındaki Şarkışla yöresine ait türkülerini dizi ve usul yönünden incelemiştir. Yapılan çalışmada Şarkışla türkülerinin 4/4'lük usulde ve sözel içerik olarak aşk, sevgi, ayrılık, hasret vb. konularda yazıldığı bulunmuştur.

Yöntem

TRT'nin Türk Halk Müziği arşivlerinde yedi adet Sivas İmranlı türküsü olduğu görülmektedir (http1, 2019). Sivas ilinin tarihi yapısı ve kültürel zenginliği düşünüldüğünde daha araştırılmamış birçok kaynak kişinin ve türkünün var olduğu düşüncesiyle hareket edilen bu çalışmada, Sivas ili İmranlı ilçesinde alan araştırması yapılmıştır. Derleme çalışması yapılırken dikkat edilmesi gereken en önemli konu güvenilir kaynağı bulabilmek, asimile olmamış müzikal yapıyı en doğru şekilde kayda alabilmektir.

Çalışmaya başlarken ilk önce İmranlı ilçesi ve köylerindeki insanlar araştırılmıştır. Bir köy muhtarının, köye belli zamanlarda gelen bir ozanın kendi yazdığı ve okuduğu türkülerini söylediğini söylemesi üzerine bu ozanla telefonda görüşülmüş ve evine giderek türkülerini dinleme ve inceleme fırsatı bulunmuştur. Bu ozan daha sonra çalışmaya katılmaktan vazgeçmiştir. Başka köy muhtarları ile de görüşülmüş fakat köylerinde kendi türkülerini söyleyen kimse olmadığını belirtmişlerdir.

Daha sonra İmranlı Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğünde halk müziği korusu ile çalışma esnasında bir kursiyerin “kursumuzdan haberdar olan bir halk ozanımız kursumuzu ziyaret edecek” demesiyle Ozan İsa Koç'la tanışma fırsatı bulunmuştur. Ozan İsa Koç'a türkülerinin derlemesi ile ilgili bir çalışma önerildiğinde severek kabul edeceğini belirtmiştir. Bu şekilde Ozan İsa Koç'un evine daha önceden planlanan bir akşam gidilerek Türk halk müziği sohbeti eşliğinde hayatından kesitleri dinleme fırsatı bulunmuş ve türkülerinin birkaçı o an ses kaydı yapılarak somutlaştırılmıştır. Araştırma kapsamında ozanın sekiz türküsü derlenmiş, şiirleri ve hayatı kayıt altına alınmıştır. Araştırma sırasında Lenovo Vibe P1 marka telefonla profesyonel ses kaydı yapılmış, elde edilen ses kayıtları Finale 2014 programından yararlanarak notaya aktarılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulguları iki başlık altında sunulmuştur. Birinci başlıkta Ozan İsa Koç'un hayatı, ikinci başlıkta da ozanımızın araştırma kapsamında derlenmiş olan sekiz türküsünün mahlas kullanılma durumu, makamları, usulleri, sözleri, varsa hikâyeleri ve hece yapılarına ilişkin incelemeler yer almaktadır.

Ozan İsa Koç'un Hayatı

Daha çocuk yaşta türkülere âşık olan İsa Koç sohbetlerde, dost meclislerinde sohbetin seyrinin hep hikâyelerden, türkülerden yana açılmasını ve konunun oraya gelmesini hayal eder. Kerem ve Aslı'dan çok etkilenen ozanımız onların hikâyelerinden ilham almıştır ve günümüzde de etkilendiğini söylemektedir. Ayrıca 1604 doğumlu Âşık Emrah'tan ve Karacaoğlan'dan çok etkilendiğini belirtmektedir. Sivas İmranlı doğumlu olan ozanımızın asıl adı İshak Koç'tur. Yapılan sohbetler neticesinde 1944 yılında doğduğu düşünülmektedir. 13 yaşına kadar İmranlı'da yaşayan İsa Koç bu

yaşlarda babasını kaybetmiştir. Maddi durumlarının iyi olmaması sebebiyle 1957 yılının son aylarında, 13 yaşında, İmranlıdan ayrılmıştır. Yaşadığı bu durumun üzüntüsüyle “Şu Sivas’tan çıktım” adlı türküsünü yazmıştır.

Yukarıdaki paragraftan anlaşıldığı gibi İsa Koç büyük ozanlardan etkilenmiştir. Yetiştığı çevre düşünüldüğünde babaannesesi olan Şeyh Elif Sivas’tan Zara’ya sesi güzel olarak bilinen bir kişidir. Babası Ahmet Koç’un da sesinin çok yanık olduğunu belirten İsa Koç, babasının sesinin Zaralı Halil Söyler’e benzediğini söylemektedir.

İstanbul’a çocuk yaşta gelen İsa Koç geçimini sağlamak amacıyla dokuma fabrikasına işçi olarak girer. Dokuma fabrikasında patronlarının çok sinirli biri olduğunu belirten ozanımız bir gün fabrikada türkü söyler, patronu onu gizliden dinleyerek sesini çok beğenir ve İstanbul Radyosuna götürür. Ozanımızın söylediği türkü radyonun çocuk saatinde yayınlanır. Eğitim hayatına dışarıdan okuyarak devam eden İsa Koç ilkökul diplomasını almıştır. Birçok kitap okuduğunu ifade eden ozanımız okumanın önemini vurgulamakta, Dede Korkut’tan Âşık Veysel’e kadar bütün ozanları okuduğunu ifade etmektedir.

1973 yılında bağlama yapım atölyesi kuran ozanımız, o dönemdeki üstatlardan olan Mehmet Özbek, Nida Tüfekçi gibi birçok sanatçının ziyaretine geldiğini ifade etmektedir. Bağlama yapımına “saz almaya parası olmadığı için” başladığını ifade eden ozanımız dönemin ustalarının yanına giderek onları izleyerek saz yapmayı öğrenmiştir. Tar sanatçısı Şenel Önalı’nın yardımlarıyla ülkemizdeki ilk tarı üreten kişi olmuştur. Daha sonra Nida Tüfekçi, Mehmet Özbek, Arif Sağ, Yavuz Top gibi üstatlar kendisinden tar almışlardır. Bugüne kadar yüz civarı tar ürettiğini söyleyen ozanımız kendinden sonra gelen ustalara ilham kaynağı olmuştur.

Ozan İsa Koç belli bir süre fahri olarak İstanbul Devlet Konservatuarında derslere girmiştir. Bu sayede çocukları Ahmet Koç, Ali Koç ve Cansu Koç’un yeteneklerinin keşfedildiğini gururla anlatan ozanımız; bu fahri çalışmanın, dönemin ileri gelen sanatçılarının elinde konservatuar eğitimi alan çocuklarının bugün müzik alanında çok başarılı sanatçılara dönüşmesindeki en büyük etken olduğunu söylemektedir.

1977’de Türkiye ozanlar şölenine giden ozanımız, Türkiye’den katılan ozanlar içerisinde “Gene Bahar Geldi” türküsüyle ikinci olmuştur. Yarışma jürisinde Tahir Kutsi Makal, Ahmet Kavaklı, Muharrem Ergün, Ahmet Özdemir, Faruk Timurtaş gibi hocaların olduğunu ve ödülünü Nida Tüfekçi’nin takdim ettiğini, ödülünü takdim ederken “mahlasın Ozan İsa Koç olsun” diyerek bu şekilde anılmasını sağladığını ifade etmiştir. 1978 yılında İstanbul Radyosuna müracaat eden ozanımız iyi bir derece ile mahalli sanatçı olarak sınavı kazanmıştır. Ozan İsa Koç 1979 yılında ilk defa siyah beyaz televizyon yayımına çıktığını; yaklaşık 10 yıl önce Kazakistan’da düzenlenen “Türksoy” etkinliğinde ülkemizi mükemmel bir şekilde temsil edip ödül aldığını belirtmektedir. Aşağıdaki görsellerde ozanımızın almış olduğu ödüllere yer verilmiştir.

Şekil 1. Kazakistan'da, Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramında ve İkinci Altın Saz Yarışmasında Aldığı Ödüller

Ozan İsa Koç'un Araştırma Kapsamında Derlenmiş Olan Türküleri

Araştırma kapsamında Ozan İsa Koç'un sekiz türküsü derlenmiştir. Derlenmiş olan türkülerin usulü, hece ölçüsü yapısı, makamı ve mahlas kullanımına ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Sivas İmranlılı Ozan İsa Koç'un Araştırma Kapsamında Derlenmiş Türküleri

Türkü Adı	Usulü	Hece Ölçüsü	Makamı	Mahlası
<i>İmranlı'nın önü yazı</i>	4/4	8'li	Uşşak	Var
<i>Sivas destanı</i>	7/8	11' li	Uşşak	Var
<i>Anam yok ki</i>	4/4	7'li	Uşşak	Var
<i>Kurban kalem kaşına</i>	4/4	7'li	Uşşak	Var
<i>Aslım Sivas İmranlı</i>	4/4	14' lü	Uşşak	Yok
<i>Kurban olam</i>	10/8	8'li	Hüseyni	Yok
<i>Derdin mi var</i>	7/8	Serbest	Uşşak	Yok
<i>Kösedag'da karım var</i>	4/4	14' lü	Uşşak	Yok

Derlenmiş olan türkülerin yarısında Ozan İsa Koç'un mahlası bulunmaktadır. Ozanımızın bir türküsünde hüseyini, diğer yedi türküsünde uşşak makamı dizisi kullanılmıştır. Türkülerin 7'li, 8'li, 11'li ve 14'lü hece ölçüsüyle, bir türkünün ise serbest hece ölçüsüyle yazıldığı; yoğunlukla 4/4'lük usulün tercih edildiği görülmektedir. İlerleyen paragraflarda, araştırma kapsamında derlenmiş olan türkülerin notaları ve incelemelerine yer verilmiştir.

1. İmranlı'nın Önü Yazı

İmranlı'nın önü yazı mısrasıyla başlayan türkünün müziği Ozan İsa Koç'a, sözleri ise ozanın babaannesi Şeyh Elif Koç'a aittir. *İsa Koç* mahlasının yer aldığı türküde özlem konu edilmiştir. Türkünün bentlerinin son mısralarında *özledim gardaş özledim* sözleriyle memleket ve aile özlemi dile getirilmiştir. Bentleri dört mısradan oluşan türkü, 8'li hece veznindedir. Türkünün ses genişliği *tam 5'lidir*. 4/4'lük usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *re*, seyir karakterinin ise *inici - çıkıcı* şekilde olduğu görülmektedir.

Yöresi: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz: Şeyh Elif KOÇ
Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

İM-RANLI'NIN ÖNÜ YAZI

(1)
*İmranlı'nın önü yazı,
Yazıda yayılır kuzu,
Tüm dostlarım hepinizi,
Özledim gardaş özledim.*

(2)
*Kızıldağ'ın yamaçları,
Altın toprağı taşları,
Bacılarım gardaşları,
Özledim gardaş özledim.*

(3)
*İsa KOÇ'um geldim size,
Hayran oldum güler yüze,
Selam saygı hepinize,
Özledim gardaş özledim.*

2. Sivas Destanı

Ela gözlüm bize yolun düşerse mısrasıyla başlayan türküde Sivas'ın yetiştirdiği büyük ozanlar, sanatçılar anlatılmaktadır. *Orada kongre kurmuştu Ata'm* sözleriyle Dört Eylül Sivas Kongresinin Cumhuriyetimiz açısından önemi vurgulanmaktadır. Kızılırmak, Yıldız Dağı, Paşa Pınarı, Eğriçimen Yaylası ve dünyaca ünlü Kangal köpeğinden söz edilen türküde hemen her ilçesinin güzellikleriyle Sivas tasvir edilmektedir. Ozanımız, mahlas verdiği *Sivas Destanı* türküsünü yirmi yılda tamamladığını söylemiştir. Mevlana'yı anma derneğinin etkinliklerini düzenli olarak takip ettiğini belirten ozanımıza, bu etkinliklerden birinde Sivas'a özgü bir türküsü olup olmadığı sorulmuş. Kendisi de bu soru üzerine *Sivas Destanı* türküsünü söylemiş. Ozan İsa Koç bu türküsüyle Mevlana'yı anma derneğinin düzenlediği etkinlikler kapsamında altın madalya almış, Âşık Veysel'den sonra Sivas'ı en güzel şekilde temsil eden ozan seçilmiştir. Bentleri dört mısradan oluşan türkü, 11'li hece veznedir. Türkünün ses genişliği *tam 5'lidir*. 7/8'lik usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *re*, seyir karakterinin ise *inici - çıkıcı* şekilde olduğu görülmektedir.

Yöre: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

SİVAS DESTANI

Saz _____

E-la göz-lüm bi - ze ____ yo-lun dü - şer - se gel de sey - ran ey - le ____ bi - zim Si - va - sı Saz

O yü-ce dağ - lar - dan ____ yo-lun a - şar - sa gel de sey - ran ey - le ____ bi - zim Si - va - sı Saz

(1) <i>Ela gözlüm bize yolun düşerse Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı. O yüce dağlardan yolun aşarsa Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.</i>	(5) <i>Sorarsan aslımı acep nereli, Köyüm Karaboğaz anam Zaralı. Muzaffer Sarısözen de oralı, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.</i>	(9) <i>Çiğirim dağlıyor Veysel'in sazi, Hele şiiirleri hele avazı, Orda yatıyor Abdulvahabi Gazi, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.</i>
---	--	--

(2) Yıldız Dağlarından Seyfebeli'nden, Yaman ozan çıkar Sivas elinden, Baba Veysel yurdu Sivrialan'dan, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(6) Meşhur olur şu Gürün'ün elma'sı, Baraj oldu Suşehri'nin ovası, Dile destan Eğriçimen yaylası, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(10) Turnaya benzerdi Halil'in sesi, Kösedağ'ı derdi onun türküsü, Şükür çalışıyor cer atölyesi, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı
(3) Eksik olmaz Köseadağ'ın dumanı, Coşar Kızılırmak vermez amanı, Kuzular meleşir yayla zamanı, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(7) Gemerekle Hafik'ten hiç geçtin mi? Paşa pınarından su içtin mi? Yeşil Doğanşar'da ekin biçtin mi? Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(11) Bize misafir ol hakkı seversen Sana saz çalarım eğer dinlersen Misafirperveriz hele bir görsen Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.
(4) Orada kongre kurmuştu Ata'm, Oradan kurtarıldı bu şirin vatan. Orda doğdu Ahmet Ayık ehl-iman, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(8) Zara derler Köseadağ'ın eteği, Düriği'dir âşıkların otağı, Dünyada ün yapmış Kangal köpeği, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.	(12) Ozan İsa KOÇ'un günahkâr kulum, Sivas vilayetim İmranlı elim, Ulu ozanlardan geçiyor yolum, Gel de seyran eyle bizim Sivas'ı.

3. Anam Yok ki

Gurbetin yüzü soğuk mısrasıyla başlayan ozanın mahlasının yer aldığı türküde gurbet ve ayrılık konu edilmiştir. *Anam yok ki ağlasın* ve *anam kurbanın olim* sözleriyle ozanımız annesine duyduğu özlemi dile getirmektedir. Bentleri üç mısradan oluşan türkü, 7'li hece veznedir. Türkünün ses genişliği *küçük 7'lidir*. 4/4'lük usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *mi*, seyir karakterinin ise *inici - çıkıcı* şekilde olduğu görülmektedir.

Yöre: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

ANAM YOK Kİ

(1)

Gurbetin yüzü soğuk

Ayrılık içimde ok

Ana kurbanım olim

(2)

Gidiyorum bu elden

Dur gitme diyenim yok

Ana kurbanım olim

(3)

Anam yok ki ağlasın

Bacım yok ki sızlasın

Kimler yolun yolun gözlesin

(4)

Gurbet yolun bağlansın

Ayrılıklar olmasın

Ana kurbanım olim

(5)

Gurban olayım gelin

Sen dur İsa ağlasın

Ana kurbanım olim

(6)

Anam yok ki ağlasın

Bacım yok ki sızlasın

Kimler yolun yolun gözlesin

4. Kurban Kalem Kaşına

Kurban kalem kaşına mısrasıyla başlayan, *İsa Koç* mahlasının yer aldığı türküde ozanın çektiği sıkıntılara karşın yaşama sevinciyle sevdiğine bağlandığı anlatılmaktadır. Bentleri dört, bağlantıları beş mısradan oluşan türkü, 7'li hece veznedir. Bentlerin ve bağlantıların dördüncü mısrasında yer alan *ben varım güzelim ben varım* ve bağlantıların beşinci mısrasında yer alan *ben ben ben* sözlerinde hece vezni bozulmaktadır. Türkünün ses genişliği *küçük 7'li*dir. 4/4'lük usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *re*, seyir karakterinin ise inici - çıkıcı şekilde olduğu görülmektedir.

Yöre: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

KURBAN KALEM KAŞINA

(1)
Kurban kalem kaşına
Ağızındaki dişine
Sana gelen kurşuna
Ben varım güzelim ben varım
(nakarat)
Sevgin dağları deler
Koyun kuzuya meler
Aşkım ölürsen eğer
Ben varım güzelim ben varım
Ben ben ben.

(2)
Canım kurban mertlere
Döndüm susuz otlara,
Aşkımın dertlere
Ben varım güzelim ben varım
(nakarat)
Sevgin dağları deler
Koyun kuzuya meler
Aşkım ölürsen eğer
Ben varım güzelim ben varım
ben ben ben.

(3)
Ömür kısa yaşam hoş
Sende yaşa güle çoş
Kurban olsun İsa KOÇ
Ben varım güzelim ben varım
(nakarat)
Sevgin dağları deler
Koyun kuzuya meler
Aşkım ölürsen eğer,
Ben varım güzelim ben varım
ben ben ben.

5. Aslım Sivas İmranlı

Ozan İsa Koç *aslım Sivas İmranlı* mısrasıyla başlayan türküsünü; İstanbul'da yaşarken kendisine nereli olduğunu soranlara yanıt olarak yazdığını söylemektedir. Türkünün sözlerinde ozanımız İmranlı'ya duyduğu özlemi anlatmaktadır. Türkünün bentlerinin son mısralarında *haydin gidek oraya* diyerek memleketine dönüş arzusunu dile getirmektedir. Bentleri dört mısradan oluşan türkü, 14'lü hece veznedir. Türkünün ses genişliği *tam 4'lüdür*. 4/4'lük usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *re*, seyir karakterinin ise inici - çıkıcı şekilde olduğu görülmektedir.

Yöresi: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

ASLIM SİVAS İMRANLI

(1)

*Aslım Sivas İmranlı gurbet elde gezerim.
Şen olasın İmranlı'm ne hoş çarşı pazarım.
Yar nereye nereye niye geldik buraya?
Bizim elde şenlik var haydin gidek oraya.*

(2)

*İmranlı şirin şehir Kızıldağ'ın dibinde,
Yüz beş köyün özledim sevgisi yüreğimde.
Yar nereye nereye niye geldik buraya?*

Bizim köyde şenlik var haydin gidek oraya.

(3)

*İmranlı'nın çeşmesi hayat verir içmesi,
İmranlı sevilmmez mi yüz beş köyün neşesi.
Yar nereye nereye niye geldik buraya?
Bizim köyde şenlik var haydin gidek oraya.*

6. Kurban Olam

Kurban olam o bakışa mısrasıyla başlayan türküde *bu devirde sevgi para* sözleriyle, başlık parasından, sevginin parayla ölçüldüğünden dert yanılmaktadır. Bentleri dört mısradan oluşan türkü, 8'li hece veznedir. Türkünün ses genişliği *bir oktav*'dır. 10/8'lik usuldeki türkünün, hüseyini makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *mi*, seyir karakterinin ise inici - çıkıcı şekilde olduğu görülmektedir.

Yöre: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

KURBAN OLAM

Saz - - - - -

Kur-ban o - lam o - ba - kı - şa - Kur-ban o - lam

o - ba - kı - şa - su-na ge - lin su - na ge - lin - Yü-re - ğim yak - tın - a - ta - şa

su-na ge - lin su - na ge - lin saz - - - - - Yü-re - ğim yak - tın - a - ta - şa -

su-na ge - lin su - na ge - lin su-na ge - lin de - li - ya - rim saz

(1)
*Kurban olan o bakışa
Suna gelin suna gelin.
Yüreğim yaktın ataşa
Suna gelin suna gelin
(deli yârim)*

(2)
*Bilirim aşkıtm bana
Bu devirde sevgi para,
Başlık veremedim sana
Suna gelin suna gelin
(deli yârim)*

(3)
*Merhameti yok ellerin
Dostu olmaz hastaların,
Yüzü soğuk fakirlerin
Suna gelin suna gelin
(deli yârim)*

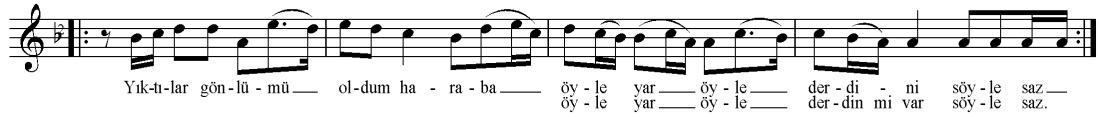
7. Derdin mi var

Kapının önünde eğli araba mısrasıyla başlayan türküde gönül derdi konu edilmiştir. Bentleri üç mısradan oluşan türkü, serbest hece veznedir. Türkünün ses genişliği *tam 5*'lidir. 7/8'lik usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *mi*, seyir karakterinin ise inici - çıkıcı şekilde olduğu görülmektedir.

Yöresi: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

DERDİN Mİ VAR

(1)
*Kapının önünde eğli araba eğli araba,
Yıktilar gönüümü oldum haraba.
Öyle yar öyle derdini söyle.*

(2)
*Kitaplar getir de yeminler içem parmaklar basam,
Senden başkasına demem merhaba.
Öyle yar öyle derdini söyle.*

(3)
*Karamuk dikenini battım elime battım elime,
İrasedim bir ağlayan gelime.
Öyle yar öyle derdini söyle.*

(4)
*Dedim gelin niye böyle ağlarsın böyle ağlarsın,
Dedi düştüm bir soysuzun eline.
Öyle yar öyle derdini söyle.*

8. Köseadağ'da Karım Var

Köseadağ'da karım var efkârım var zarım var mısrasıyla başlayan türküde ozan sevdiğine seslenmektedir. *Ben senin yoluna koymuşum canı yârim* sözleriyle sevdiğine olan aşkını vurgulamaktadır. Bentleri dört, bağlantıları iki mısradan oluşan türkü, 14'lü hece veznedir. Türkünün ses genişliği *tam 5'lidir*. 4/4'lük usuldeki türkünün, uşşak makamı dizisi ile yazıldığı ve dizinin özelliklerine göre karar perdesinin *la*, güçlü perdesinin *re*, seyir karakterinin ise inici - çıkıcı şekilde olduğu görülmektedir.

Yöre: Sivas, İmranlı
Kaynak Kişi: İshak KOÇ
Söz-Müzik: İshak KOÇ

Derleyen: Uğur KAYAPINAR
Derleme Tarihi: 10.02.2019
Notaya Alan: Uğur KAYAPINAR

KÖSEDAĞ'DA KARIM VAR

Saz

Kö-se-dağ-da ka - rım var ef - ka - rım var za - rım var şu Si - va - sın i - çin - de sel - vi boy - lu ya - rım var

Kah - ve fin - ca - nı ya - rım ca - nı - mın ca - nı ya - rım yar ben se - nin yo - lu - na koy - mu - şum ca - nı ya - rım

Gel ha - la - ya ha - la - ya ba - şı - mı sok - ma be - la - ya bi - ze Si - vas - lı der - ler ya - kı - şı - rız ha - la - ya

(1)
Köseadağ'da karım var efkârım var zarım var.
Şu Sivas'm içinde selvi boylu yârim var.
Kahve fincanı yârim canımın canı yârim,
Yar ben senin yoluna koymuşum canı yârim.

Gel halaya halaya başımı sokma belaya,
Bize Sivaslı derler yakışırız halaya.

(2)
Köseadağ'da kar benim urba giydim dar benim,
Şu Sivas'm içinde kara gözlü yar benim.
Kahve fincanı yârim canımın canı yârim,
Yar ben senin yoluna koymuşum canı yârim.

Gel halaya halaya başımı sokma belaya,
Bize Sivaslı derler yakışırız halaya.

Sonuç

Çocuk yaşta türkülerle âşık olduğunu dile getiren Ozan İsa Koç; Kerem ile Aslı'nın, Karacaoğlan'ın, Âşık Emrah'ın, Âşık Veysel'in kendi ozanlığı üzerinde büyük etkisi olduğunu söylemekte, kitap okumanın önemini vurgulayarak Dede Korkut'tan Âşık Veysel'e kadar bütün ozanları okuduğunu ifade etmektedir.

13 yaşında babasının ölümü üzerine, yaşadığı İmranlı'dan ayrılıp İstanbul'a yerleşir. Bu ayrılışın Ozan İsa Koç'un eserlerini yoğun bir biçimde etkilediği; *Aslım Sivas İmranlı, Anam yok ki, Sivas destanı ve İmranlı'nın önü yazı* türkülerinde ozanın Sivas'a, İmranlı'ya duyduğu özlemine tasvir ettiği görülmektedir.

Türkülerinde aşkı, gurbeti, ayrılığı anlatan Ozan İsa Koç, babaannesesi Şeyh Elif Koç ve babası Ahmet Koç'tan devraldığı müzikal zenginliklerle ulusal ve uluslararası yarışma ve etkinliklerde Sivas'ı ve ülkemizi başarıyla temsil etmektedir. Kendi çalgı atölyesinde bağlama ve tar yapmaktadır. Asıl adı İshak Koç olan ozanımız *Ozan İsa Koç* mahlasını Nida Tüfekçi'den almıştır.

Ozan İsa Koç'un hayatının, şiirlerinin, türkülerinin literatüre ve Türk Halk müziği repertuarına kazandırılmasının amaçlandığı bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; (a) derlenmiş olan türkülerin yarısında Ozan İsa Koç'un mahlası bulunmaktadır, (b) türkülerin 7'li, 8'li, 11'li, 14'lü ve serbest hece ölçülerinde yazıldığı görülmektedir, (c) türkülerde hüseyini ve ağırlıklı olarak uşşak makamı dizisi kullanılmıştır, (d) Ozan İsa Koç'un 10/8'lik ve 7/8'lik usullere nazaran 4/4'lük usule daha fazla yer verdiği söylenebilir.

İçinde yaşadığımız teknoloji çağının bizlere sunduğu imkânlar göz önüne alındığında, ozanlar şehri Sivas'ta ve İmranlı'da türkü derlemesine yönelik çalışmaların sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. TRT repertuarında sadece yedi adet İmranlı türküsünün kayıtlı olmasından hareketle yapılmış olan bu araştırma farklı ozanlarla yinelenmeli, halkın içinde yaşamaya devam eden türkülerimiz Türk Halk müziği repertuarına kazandırılmalıdır.

Bu açıdan genel anlamda ülkemizdeki ama özellikle Sivas'taki güzel sanatlar eğitimi kurumlarına, yöreye ait türkülerin derlenmesine ilişkin yapılacak alan araştırmalarını yönlendirmek, zenginleştirmek ve yayınlamak konusunda büyük görevler düştüğü açıktır.

Kaynakça

- Akdoğan, O. (2003). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. İzmir: Meta Basımevi.
- Arslan, M., Köktürk, M. (1999). Halkbiliminde Teori ve Yöntem Arayışları, *Milli Folklor Dergisi*, Sayı: 41, s.14-28.
- Ateş, M. (2008). *TRT Repertuarındaki Şarkıyla Yöresine Ait Türkülerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avşar, M. (2010). *Tokatlı Âşık Selmani'nin Âşıklık Geleneğindeki Yeri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Aydın, Ş. (2018). *Sivaslı Ozan Hasan Erdoğan'ın Ozanlık Geleneğindeki Önemi ve 13 Eserinin Derlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Azar, B. (2007). Sözlü Kültür Geleneği Açısından Türk Saz Şiiri, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 17, Sayı: 2, s.119-133.
- Bulut, M. H. (2009). *Zara Yöresi Müziğinin Etnografisi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Daştan, N. (2018). Bayburtlu Halk Şairi İmdat Sancar'dan Derlenen Hikâyeli Türküler, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 63, s.305-323.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki Sözlüğü*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Güneş, C. (2018). Halk Ozanı Âşık Süleyman Duman'ın Hayatı Şiirleri ve Türküleri, *Online Journal of Music Sciences*, 3 (2), s.150-169.
- Hoşsu, M. (1997). *Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı*, İzmir: Kombassan A.Ş.
- http1 (2019) <http://www.trtnotaarsivi.com/thm.php>, internet sitesinden 16.06.2019 tarihinde alınmıştır.
- Kaya, D. (1998). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsati*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Köprülü, M. F. (1976). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara: TTKB.
- Terzioğlu, A. M. (2015). *Ağrı Yöresinde Kayıt Altına Alınmamış Türkülerin Derlenerek Eğitim Müziği Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tüfekçi, N. (1984). Türk Halk Müziği, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, XLVII, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yılmaz, B. (2013). *Âşık Eseri'den Türkü Derlemesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.